

МАТЕМАТИКА 2

Први колоквијум (19.4.2008) - Група 5

1. Испитати непрекидност функције $f: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ у тачки $(0,0)$ ако је

$$a) f(x,y) = \begin{cases} \frac{x+y^3}{x^2+y^2}, & (x,y) \neq (0,0); \\ 0, & (x,y) = (0,0) \end{cases}; \quad b) f(x,y) = \begin{cases} \frac{x^3+y^3}{x^2+y^2}, & (x,y) \neq (0,0); \\ 0, & (x,y) = (0,0) \end{cases}.$$

Решење: а) Из $f(0,0) = 0$ и $f(x,0) = \frac{1}{x} \rightarrow +\infty$ када $x \rightarrow 0_+$ (или $f(x,\sqrt{x}) \rightarrow 1$ када $x \rightarrow 0_+$) следи да функција f у тачки $(0,0)$ **има прекид**, односно **није непрекидна**.

б) Из неједнакости

$$|f(x,y)| \leq \frac{|x|^3}{x^2+y^2} + \frac{|y|^3}{x^2+y^2} = \frac{x^2}{x^2+y^2}|x| + \frac{y^2}{x^2+y^2}|y| \leq |x| + |y|$$

следи $|f(x,y)| \rightarrow 0$ када $(x,y) \rightarrow (0,0)$, а то значи да и $f(x,y) \rightarrow 0$ када $(x,y) \rightarrow (0,0)$. Како је $f(0,0) = 0$, функција f **је непрекидна** у тачки $(0,0)$.

2. Одредити локалне екстремуме функције $f: (x,y) \mapsto z$ дефинисане имплицитно са

$$z^3 + xyz + x^2 + 2y^2 + 8 = 0.$$

Решење: Ако је $F(x,y,z) = z^3 + xyz + x^2 + 2y^2 + 8$, тада је

$$z'_x = -\frac{F'_x}{F'_z} = -\frac{yz+2x}{3z^2+xy}, \quad z'_y = -\frac{F'_y}{F'_z} = -\frac{xz+4y}{3z^2+xy}.$$

Стационарне тачке добијамо решавањем система

$$2x + zy = 0, \quad zx + 4y = 0, \quad F(x,y,z) = 0.$$

1. Ако је $z^2 \neq 8$, прве две једначине имају тривијално решење (по x и y), при чему из треће једначине ($F = 0$) добијамо $z = -2$. У том случају имамо стационарну тачку $A(0,0)$ за коју је $z(A) = -2$.

2. Ако је $z^2 = 8$, односно $z = 2\sqrt{2}$ или $z = -2\sqrt{2}$, систем нема решења.

Према томе, једина стационарна тачка је $A(0,0)$. Налажењем парцијалних извода другог реда добијамо $z''_{x^2}(A) = -\frac{1}{6}$, $z''_{xy}(A) = \frac{1}{6}$ и $z''_{y^2}(A) = -\frac{1}{3}$. Како је

$$z''_{x^2}(A) \cdot z''_{y^2}(A) - (z''_{xy}(A))^2 > 0, \quad z''_{x^2}(A) < 0,$$

то је **$f_{\max} = f(A) = -2$** .

3. Дати су функција $f: R^2 \rightarrow R$ и скуп $\mathcal{D} \subset R^2$ са

$$f(x, y) = 2(x + 2)^2 + 3(y - 1)^2 + 1, \quad \mathcal{D} = \{(x, y) : 0 \leq y \leq x + 4, x \leq 0\}.$$

Одредити најмању и највећу вредност функције f на скупу $\mathcal{D}$.

Прво решење: Функција f има најмању вредност 1 и то у тачки $A(-2, 1)$. Из $A \in \mathcal{D}$ следи да је $\min_{\mathcal{D}} f(x, y) = f(A) = 1$.

Како је скуп $\mathcal{D}$ је троугао са теменима $E(-4, 0)$, $F(0, 4)$ и $G(0, 0)$ и како је график функције f параболоид (елиптички) са теменом у тачки A , највећа вредност функције на скупу $\mathcal{D}$ је у некој од тачака E , F или G . Пошто је $f(E) = f(G) = 12$ и $f(F) = 36$, то је $\max_{\mathcal{D}} f(x, y) = f(F) = 36$.

Друго решење: Како је $f'_x = 4(x + 2)$ и $f'_y = 6(y - 1)$, тачка A је једина стационарна тачка функције f и она припада скупу $\mathcal{D}$. Функције $f(0, y)$, $f(x, 0)$ и $f(x, x + 4)$ (које одређују границу скупа $\mathcal{D}$) имају стационарне тачке $B(0, 1)$, $C(-2, 0)$ и $D(-13/5, 7/5)$, при чему је $f(B) = 9$, $f(C) = 4$ и $f(D) = 11/5$. Упоредјујући вредности функције f у тачкама A, B, C, D, E, F, G видимо да је

$$\min_{\mathcal{D}} f(x, y) = f(A) = 1, \quad \max_{\mathcal{D}} f(x, y) = f(F) = 36.$$

Драган Ђорић